

Pedagogický asistent jako jeden z druhů podpůrných opatření

Legislativní rámec

S novelou školského zákona a s ní souvisejícími vyhláškami se rozšiřuje možnost zavádění asistentů pedagoga do škol. Série tří článků se bude zabývat legislativou týkající se asistenta pedagoga, spoluprací asistenta pedagoga a pedagoga, organizací práce a v neposlední řadě způsoby zavádění pozice asistenta pedagoga do škol a školských zařízení.

Asistent pedagoga je pedagogickým pracovníkem, **jehož prostřednictvím** dochází k naplňování podpůrných opatření ve vzdělávání u dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Hlavním cílem jeho působení je **podpora práce pedagoga** při práci se žáky, kteří vyžadují podporu ve vzdělávání.

Asistent pedagoga je pedagogický pracovník, jehož pracovní povinnosti vycházejí zejména ze školského zákona a zákona o pedagogických pracovnících

Asistent pedagoga je **zaměstnancem příslušné mateřské, základní nebo střední školy** a působí ve třídě nebo studijní skupině, ve které se vzdělávají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (tj. žáci se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním).

Legislativní rámec asistent pedagoga

Zřízení funkce asistenta pedagoga vychází v současné době z následujících legislativních norem:

a) Zákon 82/2015

- §16 odstavec 2 písmeno g)

Podpůrná opatření spočívají v využití asistenta pedagoga

- §16 odstavec 11

Navýšení finančních prostředků poskytovaných na činnost školy ze státního rozpočtu podle § 161 až 163 z důvodu využití asistenta pedagoga je možné pouze, pokud dalo k využití asistenta pedagoga v daném případě souhlas ministerstvo v případě škol zřizovaných ministerstvem nebo registrovanými církvemi nebo náboženskými

společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nebo krajský úřad v případě ostatních škol.

b) Vyhláška 27/2016 Sb.,

• §5

Asistent pedagoga může poskytovat podporu jinému pedagogickému pracovníkovi při vzdělávání žáka či žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v rozsahu podpůrného opatření nebo podle § 18 odst. 1. Asistent pedagoga pomáhá jinému pedagogickému pracovníkovi při organizaci a realizaci vzdělávání, podporuje samostatnost a aktivní zapojení žáka do všech činností uskutečňovaných ve škole v rámci vzdělávání, včetně poskytování školských služeb.

Asistent pedagoga pracuje podle potřeby se žákem nebo s ostatními žáky třídy, oddělení nebo studijní skupiny podle pokynů jiného pedagogického pracovníka a ve spolupráci s ním.

Hlavními činnostmi asistenta pedagoga jsou

- *pomoc při výchovné a vzdělávací činnosti a pomoc při komunikaci se žáky, zákonnými zástupci žáků a s komunitou, ze které žák pochází,*
- *pomoc žákům v adaptaci na školní prostředí,*
- *pomoc žákům při výuce a při přípravě na výuku; žák je přitom veden k nejvyšší možné míře samostatnosti,*
- *nezbytná pomoc žákům při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou mimo místo, kde škola v souladu se zápisem do školského rejstříku uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby,*
- *další činnosti uvedené v jiném právním předpise¹⁾.*

4)Není-li dále stanoveno jinak, může asistent pedagoga poskytovat podporu při vzdělávání žákovi nebo více žákům současně, nejvýše však 4 žákům ve třídě, oddělení nebo studijní skupině, a to s ohledem na povahu speciálních vzdělávacích potřeb těchto žáků; v případě škol, tříd, oddělení nebo studijních skupin zřízených podle § 16

¹⁾ Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě.

odst. 9 zákona nebo jedná-li se o asistenta pedagoga podle § 18 odst. 1, může být počet žáků připadajících na asistenta pedagoga vyšší.

- §18

Pokud se ve třídě vzdělává více než 5 žáků s PO 2.-5.stupně, může ředitel školy požádat prostřednictvím rozvojového programu o asistenta pedagoga nad rámec podpůrných opatření. Do počtu žáků se pak nezapočítávají ti, kteří mohou mít asistenta pedagoga z důvodu svých speciálních vzdělávacích potřeb.

c) Zákon 563/2004 Sb.

- §2 odst2 písm f)

v souladu s tímto paragrafem je AP pedagogický pracovník

- §20

Asistent pedagoga

Asistent pedagoga, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve třídě, ve které se vzdělávají děti nebo žáci se speciálními vzdělávacími potřebami¹⁸⁾, nebo ve škole zajišťující vzdělávání dětí a žáků formou individuální integrace¹⁹⁾, získává odbornou kvalifikaci

- *vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd,*
- *vysokoškolským vzděláním získaným studiem jiného akreditovaného studijního programu než podle písmene a) a*
- *vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku,*
- *studiem pedagogiky, nebo*
- *absolvováním vzdělávacího programu pro asistenty pedagoga uskutečňovaného vysokou školou nebo zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen „studium pro asistenty pedagoga“),*

- *vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání s pedagogickým zaměřením,*
- *vyšším odborným vzděláním získaným ukončením jiného akreditovaného vzdělávacího programu než podle písmene c) a*
- *vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku,*
- *studiem pedagogiky, nebo*
- *studiem pro asistenty pedagoga,*
- *středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání s pedagogickým zaměřením, nebo*
- *středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením jiného vzdělávacího programu středního vzdělávání než podle písmene e) a*
- *vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku,*
- *studiem pedagogiky, nebo*
- *studiem pro asistenty pedagoga.*
- *vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku,*
- *studiem pedagogiky, nebo*
- *studiem pro asistenty pedagoga.*

Asistent pedagoga, který vykonává přímou pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích ve škole, ve školském zařízení pro zájmové vzdělávání, ve školském výchovném a ubytovacím zařízení, ve školském zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči, získává odbornou kvalifikaci

- *vzděláním podle odstavce 1,*

- *středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání a studiem pedagogiky,*
- *středním vzděláním získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu asistentů pedagoga,*
- *středním vzděláním získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání a*
- *studiem pedagogiky, nebo*
- *studiem pro asistenty pedagoga, nebo*
- *základním vzděláním a studiem pro asistenty pedagoga.*

Náplň práce asistenta pedagoga a jeho přímá a nepřímá činnost

Asistent pedagoga rozhodně **nemá náplň práce ve smyslu náplně práce osobního asistenta**. Služby, které poskytuje osobní asistent vychází ze zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách a jedná se o terénní službu poskytovanou osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby a **nikdy je nevykonává asistent pedagoga ze zákona**, pokud nebylo dohodnuto jinak (například se zákonnými zástupci žáka na základě smlouvy mzdy od zákonných zástupců), protože na něj se vztahuje zákon o pedagogických pracovnících a nejedná se tedy o služby poskytované v rámci sociálních služeb.

Přímá pedagogická činnost asistenta pedagoga

Nařízení vlády 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně-pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků stanovuje AP ředitel školy rozsah přímé pedagogické činnosti v rozpětí 20-40 hodin týdně podle potřeby školy. Samozřejmě se bere v úvahu náplň práce asistenta pedagoga a **vždy musí souhlasit náplň práce s platovou třídou**, do které je asistent pedagoga zařazen. Je nepřípustné, aby asistent pedagoga např. v 7.platové třídě vykonával činnosti určené asistentovi pedagoga zařazenému do 8.platové třídy.

Například – pomocná výchovná práce – plný úvazek – 40 hodin přímé, asistence u žáků s autismem, zdravotně postižených, ADHD apod – 22 hodin týdně a 18 hodin nepřímé pedagogické činnosti.

Nepřímá činnost asistenta pedagoga

Náplň práce asistenta pedagoga zahrnuje následující: administrativní činnosti (pomoc při vedení školní dokumentace), práci na organizaci výuky (spolupráce při tvorbě IVP, PLPP, spolupráce s učiteli daného žáka a v dané třídě, výchovné komise), možnost oprav podle klíče nebo šablony připravené pedagogem, příprava pracovních listů a pomůcek podle pokynů pedagoga, dohled nad žáky o přestávkách a mimoškolních aktivitách, jsou-li součástí výuky, účast na hodnocení a klasifikaci (podílí se na formativním hodnocení, hodnotí průběžně, korektivně a se zpětnou vazbou, orientuje hodnocení na podporu dalšího efektivního učení žáka, spoluvytváří mapy učebního pokroku, zachycuje sled kroků, kterými žák při ovládnutí daného předmětu prochází, pomáhá při práci se žákovským portfoliem), vykonává ve spolupráci s pedagogy přípravu na výuku, vede soustavné pozorování žáka, případně vedení deníku, účastní se konzultací s rodiči a může vykonávat podíl na domácí přípravě.

Financování AP

AP jako podpůrné opatření

Vyhláška č. 27 /2016 stanovuje normovanou finanční náročnost PO 2.-5.stupně. Proto je výše jeho financování stanovena centrálně. Vychází z platového tarifu pro 8. třídu v nejvyšším platovém stupni podle nařízení vlády č.564/2006 Sb., §5 odstavec 9 o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě.

Od 3.stupně PO je úvazek asistenta pedagoga 0,25 – 0,75.

Ve 4.-5.stupni je úvazek asistenta pedagoga až 1,0.

Ve školní družině nebo školním klubu je maximální výše úvazku 0,25.

Pokud je žák dlouhodobě nemocný, může AP zajišťovat podporu při vzdělávání žáka v domácím prostředí.

Školské poradenské zařízení ve svém doporučení ke vzdělávání žáka vždy u tohoto druhu podpůrných opatření uvede kód normované finanční náročnosti. Tato finanční náročnost se odvíjí od výše úvazku.

AP není jako podpůrné opatření

Finanční prostředky je možné získat z rozvojových a dotačních programů a z programů financovaných EU. Ředitel školy pak **nepotřebuje** doporučení ŠPZ.

Potom se platové zařazení AP řídí nařízením vlády č.222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě. Povolání č. 2.16.05 Asistent pedagoga se pohybuje v rozmezí 7.-9. platové třídy podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce.

Platové třídy a náplň práce asistenta pedagoga

7. platová třída

- Výklad textu, popřípadě učební látky a individuální práce s dětmi a žáky podle stanovených vzdělávacích programů a pokynů.

8. platová třída

- Vzdělávací a výchovná činnost podle přesně stanovených postupů a pokynů učitele nebo vychovatele zaměřená na speciální vzdělávání, individuální vzdělávání nebo specifické výchovné potřeby dítěte, žáka nebo skupiny dětí nebo žáků.

9. platová třída

- Samostatná vzdělávací a výchovná činnost při vyučování zaměřená na speciální vzdělávací potřeby dítěte nebo žáka podle rámcových pokynů učitele nebo speciálního pedagoga.
- Samostatná vzdělávací, výchovná nebo speciálně pedagogická činnost vykonávaná v souladu se stanoveným individuálním vzdělávacím plánem dítěte nebo žáka podle rámcových pokynů speciálního pedagoga školského poradenského zařízení a v souladu s pokyny učitele s pedagogy a vzájemné komunikaci mezi sebou.

Vymezení funkce AP

- AP je podle školského zákona a vyhlášky č.27/2016 **jedním z podpůrných opatření**.
Cílem tohoto druhu podpůrného opatření je zlepšit podmínky práce pedagoga, zkvalitnit přístup k žákům se SVP, přispět k vytvoření podmínek individualizace a k naplňování vzdělávacích potřeb **všech žáků** ve třídě, ve které se vzdělává žák se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Hlavní kritérium ke zřízení funkce asistenta pedagoga je, když **nároky na podporu pedagoga** při práci s žákem /žáky ve výuce **vyžadují činnosti další osoby**, která pomůže zkvalitnit práci pedagoga tak, aby byly plně naplněny individuální potřeby žáka.
- AP působí jak ve třídách běžné školy, tak ve školách a třídách zřízené podle §16 odstavec 9 zákona 82/2015.
- **Asistent pedagoga pracuje ve třídě**. Pouze ve výjimečných případech, když to vyžaduje bezpečnost a ochrana zdraví žáka se SVP, může vykonávat svou činnost mimo třídu. A to vždy jen po dobu nezbytně nutnou. Vždy musí dojít k dodržení hygienických požadavků a požadavků na bezpečnost a ochranu zdraví žáků.
- Dle § 5 odst. 1 Vyhlášky o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, asistent pedagoga může poskytovat podporu jinému pedagogickému pracovníkovi při vzdělávání žáka či žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v rozsahu podpůrného opatření nebo podle §18 odst. 1, který říká, pokud je ve třídě, oddělení nebo studijní skupině počet žáků s přiznaným podpůrným opatřením druhého až pátého stupně v souladu s § 17 odst. 4 vyšší než 5, lze pro jejich vzdělávání využít asistenta pedagoga nad rámec poskytovaných podpůrných opatření, omezení počtu žáků připadajících na asistenta pedagoga se neuplatní.
- Asistent pedagoga pracuje s žákem nebo s celou třídou podle pokynů pedagoga a ve spolupráci s ním. **Nikdy nevykonává výuku žáka samostatně**. Pomáhá učiteli při organizaci a realizaci výchovně vzdělávacího procesu ve třídě a podporuje jednotlivé žáky podle pokynů pedagoga.
- **Asistent pedagoga může poskytovat podporu více žákům**, nejvýše však 4 žákům. Pokud se jedná o školu, třídu podle §16 odstavec 9 toto omezení neplatí. Může tedy

být počet žáků na asistenta pedagoga vyšší než 4.

- Pokud je ve třídě, oddělení nebo studijní skupině počet žáků s přiznaným podpůrným opatřením druhého až pátého stupně v souladu s §17 odst. 4 vyšší než 5, lze pro jejich vzdělávání využít asistenta pedagoga nad rámec poskytovaných podpůrných opatření; omezení počtu žáků připadajících na asistenta pedagoga se neuplatní (§18, odst. 1 Vyhláška č. 27/2016 Sb.). Podle § 18 odst. 2 se do počtu žáků nezapočítávají ti žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým je poskytováno podpůrné opatření spočívající ve využití asistenta pedagoga (jinými slovy ti, kteří již asistenta pedagoga mají).
- Asistent pedagoga při své práci ve výchovně vzdělávacím procesu **musí vždy respektovat doporučení školského poradenského zařízení.**
- Asistent pedagoga má v náplni práce hlavně **pomoc a dopomoc při výchově a vzdělávání**, pomoc při komunikaci mezi žáky, komunikaci s rodiči a zákonnými zástupci žáků, pomoc při adaptaci žáka na školu a pomoc žákům při výuce a při přípravě na výuku. Všechny činnosti, které asistent pedagoga vykonává **vedou žáka k samostatnosti**. Z tohoto pohledu asistent pedagoga hlavně vytváří podmínky pro samostatnou práci žáků s ohledem na jejich individuální možnosti a nevykonává školní práci za žáky.

Materiály poskytnuté lektorkou semináře Mgr. Marikou Kropíkovou